DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20201

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i, Amerikan Psikiyatri Birli?i taraf?ndan geli?tirilen ve **Mental Bozukluklar?n Tan?sal ve ?statistiksel El Kitab?**, Be?inci Bask?'da (DSM-5) yer alan klinik de?erlendirme araçlar? setinin bir parças?d?r. Bu ölçek, özellikle çocuk ve ergen popülasyonlar?nda **irritabilite** (huzursuzluk, çabuk sinirlenme ve öfke patlamalar?) ?iddetini standart bir ?ekilde ölçmek amac?yla tasarlanm??t?r. Sunulan çal??ma, Yal?n-Sapmaz ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan gerçekle?tirilen ve ölçe?in Türkçe formunun psikometrik özelliklerini, yani geçerlilik ve güvenilirli?ini, Türk popülasyonunda de?erlendirmeyi amaçlayan bir uyarlama çal??mas?d?r.

Bu uyarlama, DSM-5'in kesitsel semptom alanlar?na yönelik araçlar?n?n Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma çal??malar?na kazand?r?lmas? aç?s?ndan önem ta??maktad?r. Ölçek, çe?itli psikiyatrik tan?larda ortak olarak görülebilen ve klinik öneme sahip olan irritabilite düzeyinin takibini sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

DSM-5, ?rritabilite, Düzey 2 Ölçek, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Çocuk Psikiyatrisi, Duygudurum Düzenleme Bozukluklar?.

Yazarlar

Yal?n-Sapmaz, ?., Yal?n, N., Ergin, C., Öztekin, S., ?entürk, B. P., ?nal, N., ... ve Aydemir, Ö. (Sorumlu Yazar: **?ermin YALIN SAPMAZ**)

Amaç

DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i'nin temel amac?, DSM-5'te tan?mlanan Düzey 2 kesitsel semptom ölçümlerinden biri olarak, bireylerdeki **irritabilite** semptomlar?n?n ?iddetini ve s?kl???n? standardize edilmi? bir yöntemle de?erlendirmektir. Bu, klinisyenlere, hastan?n temel tan?s?n?n ötesinde, kesitsel olarak önemli olan bu semptom alan?n? takip etme imkan? sunar.

Türkçe adaptasyon çal??mas?n?n özel amac? ise, orijinal ölçe?in dilsel ve kültürel e?de?erli?ini sa?layarak, Türk popülasyonunda güvenilir ve geçerli bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki ruh sa?l??? uzmanlar? ve ara?t?rmac?lar, uluslararas? standartlara uygun bir araçla irritabilite düzeyini ölçebilmektedir.

Yap?

Ölçek, psikolojik bir yap? olarak **?rritabilite**yi ölçmektedir. ?rritabilite, genellikle a??r? tepkisellik,

ARABPSYCHOLOGY.COM

dü?ük engellenme tolerans?, s?k s?k öfke nöbetleri ve sürekli asabi bir ruh hali ile karakterize edilen bir duygudurum düzenleme sorunudur. Bu yap?, özellikle Y?k?c? Duygudurum Düzenleme Bozuklu?u (DMDD), Kar?? Gelme Bozuklu?u (ODD) ve Major Depresif Bozukluk gibi çe?itli psikiyatrik bozukluklar?n önemli bir bile?enidir.

DSM-5 Düzey 2 ölçekleri, spesifik bir tan? koymaktan ziyade, farkl? tan?lar aras?nda ortak olarak görülen ve tedavinin oda?? olabilecek semptom boyutlar?n? (kesitsel boyutlar) de?erlendirmeye odaklan?r. Bu nedenle, ?rritabilite Ölçe?i, bu semptomun ?iddetini spektrum boyunca yakalamay? hedefler.

Geçerlik

Yal?n-Sapmaz ve arkada?lar? (2017) taraf?ndan yürütülen adaptasyon çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve e?zamanl? **geçerlili?i** detayl?ca incelenmi?tir. Yap?lan analizlerde, Türkçe formun, orijinal ölçe?in ölçtü?ü **irritabilite** yap?s?n? ba?ar?yla temsil etti?ini gösteren bulgular elde edilmi?tir.

Genellikle, e?zamanl? geçerlik kapsam?nda, ölçe?in puanlar?n?n benzer yap?lar? ölçen di?er geçerli araçlarla (örne?in, öfke veya agresyon ölçekleri) yüksek korelasyon göstermesi beklenir. Bu çal??ma, ölçe?in klinik aç?dan ilgili tan?larla (örn. y?k?c? davran?? bozukluklar?) beklenen ili?kileri sergiledi?ini, böylece Türk popülasyonunda geçerli bir ölçüm sundu?unu ortaya koymu?tur.

Güvenirlik

Ölçe?in **güvenirli?i**, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve muhtemelen test-tekrar test yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k analizleri, ölçek maddelerinin ayn? psikolojik yap?y? ölçmede ne kadar tutarl? oldu?unu gösteren yüksek de?erler vermi?tir.

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçek maddelerinin birbiriyle tutarl? oldu?unu ve güvenilir bir toplu puan olu?turdu?unu teyit etmektedir. Bu psikometrik özellikler, ölçe?in ölçümlerinin rastgele hatadan ar?nd?r?lm?? oldu?unu ve klinik uygulamalar ile ara?t?rmalarda kararl? sonuçlar sa?layabilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Türkçe formun yap?sal geçerlili?ini desteklemek amac?yla faktör analizi teknikleri (genellikle Aç?mlay?c? veya Do?rulay?c? Faktör Analizi) uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in maddelerinin tek bir temel faktör alt?nda topland???n? do?rulamay? amaçlam??t?r, zira DSM-5 Düzey 2 ölçümleri tek bir kesitsel semptom alan?na odaklanmaktad?r. Faktör yap?s?n?n orijinal ölçekle uyumlu olmas?, çeviri ve uyarlaman?n yap?sal e?de?erli?ini kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Çe?idi: Uyarlama

Biçim: Orijinal DSM-5 Düzey 2 ölçümleri tipik olarak 5 noktal? Likert tipi bir derecelendirme format?na sahiptir.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Çocuk ve Ergenler

Ya? Grubu: Ara?t?rma makalesinin içeri?ine ba?l? olarak, genellikle 6-17 ya? aral???ndaki çocuk ve ergenler.

Popülasyon Detaylar?: Klinik örneklem ve/veya genel popülasyondan Türk çocuk ve ergenleri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (ergenler için) veya ebeveyn/bak?m veren ki?i bildirimi (küçük çocuklar için).

Anahtar Kelimeler

?rritabilite Ölçe?i, Psikometri, Uyarlama, Çocuk Ruh Sa?l???, Psikometrik Özellikler, Duygusal Düzensizlik, ?iddet De?erlendirmesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemi?

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: drserminyalin@hotmail.com (Sorumlu Yazar ?leti?im)

Yaz??ma Adresi: Belirtilmemi?

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?, özellikle ticari veya büyük ölçekli ara?t?rmalar için, telif hakk? ve izinler aç?s?ndan sorumlu yazar (?ermin YALIN SAPMAZ) ile ileti?ime geçmeyi gerektirebilir. Testin orijinal (?ngilizce) versiyonunun telif hakk? Amerikan Psikiyatri Birli?i'ne aittir.

Orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

dsm-5-duzey-2-irritabilite-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Yal?n-Sapmaz, ?., Yal?n, N., Ergin, C., Öztekin, S., ?entürk, B. P., ?nal, N., ... ve Aydemir, Ö. (2017). DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i Türkçe formunun geçerlili?i ve güvenilirli?i. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sa?l??? Dergisi*, *24*(1), 15-23.

DSM-5 Düzey 2 ?rritabilite Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in uygulama maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerine ve puanlama yönergelerine eri?im için, yukar?da belirtilen referans makaleye ba?vurulmas? veya sorumlu yazar ?ermin YALIN SAPMAZ ile resmi olarak ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM